

নোকদ্রুঙে খুতাঙি ৰাহুমা লাগিয়া। কাকায় নোকদ্রুং, ছোং, নগৰ আৰো ছমাজনি নেমথাৰ খৰনা ছহায় খাৰনা লমাগিয়া।

নাগৰিকনি মানজা হাকাংছিনি (অধিকাৰ)

আথাংচাক চিঙা কয়তামানা মানজা হাকাংছিনি (অধিকাৰ) ৰাখুনা। অধিকাৰবিজান থাতায় কায়বে কাকায়, অপাকে নোকনি বা ছমাজনি ত্ৰাওমান মানজা জা হাবায়নাবা ছহায় খাৰনা জাঙা। একায় হাকাংছিনি (অধিকাৰ) বিজান চাংজো।

ছীমান মানকায়নি অধিকাৰ

ছীমান মানকায়নি অৰ্থ ইয়ান চাংজো ভাৰতনি ছকায় নাগৰিকান আইনি হাদামি ছীমান। জাবা নাগৰিক ধৰম, জাত, বিছিং, বংশ, জন্ম হাদাম আতাং জছিবাতং ভেদভাৰ ৰাহুমা জাঙা তংচা।

ছাৰান্দানি অধিকাৰ

- ✦ একায় অধিকাৰ পাকে ছিৰিহাছংনি নাগৰিক ৰীখান ভাষণ ৰাখুনা, লেখচুনা আৰো কাকায়নি মাননিভাৰ ততপ্ৰকায় ছাৰান্দা (স্বাধীনতা) মাননাতা।
- ✦ নাগৰিক ৰীখান ছিৰিহাছংনি জাহাদামিনাবা ৰেঙে ভানেছকায় অধিকাৰ মাননো।
- ✦ ছিৰিহাছংনি জাহাদামিবা নোকহা খাৰে ছনা ছাৰান্দা মাননাতা।
- ✦ কাকায়নি খুছি মতি জাবা বাদাঙা ছাৰান্দা মাননাতা। নাহুে উনি কামি ছমাজনি ফীছাৰ চাঙা জাঙা তংচা।
- ✦ তাকা পাইছা কামায়কায় আৰো খৰচা খাৰনা পুৰা ৰাখুকায় চাঙাতা।

ছুকছাকয়নি ফীছাৰ অধিকাৰ

- ✦ ছিৰিনি বীছ কামানি মীলবাতাঙে কল কাৰখানায়তি, আবাদহাবায়না বা হাবায়না কামি ৰানা দাখুনা জাঙা তংচা।
- ✦ ছুকছাকায়োবা বাদাঙা জাঙা তংচা।
- ✦ ছুকছানাবা হাজিৰা ৰাখুচাৰাঙে কামি-হাবায়না চাকায়না

জাঙা তংচা।

- ✦ ছুকছাকায়বে চোৰখাৰকায়গান্দা চুংকায় দোছ গান্দা মানিবা লাগিয়া।

ধৰমনি ছাদৰান্দানি অধিকাৰ

- ✦ নাগৰিক ৰীখান জাবা ধৰমতি ধৰম দিখাৰানা জাঙা, পালনখাৰনা জাঙা আৰো তীপ্ৰাঙা জাঙা।
- ✦ জাবাকায় আনতাং কয়নাবিছেছ ধৰ্ম পালন খাৰনা জোৰ ৰাখুই পালিনা কানিনা জাঙা তংচা।

ৰংছিনি (সাংস্কৃতিক) আৰো ছিখা ছয়ন্ধি অধিকাৰ

নাগৰিক ৰীখান কাকায়নি খুৰাং, তীমাক আৰো আলেক আচাৰ থেকেঙে ৰাহুমা আৰো উনি ত্ৰাওছিনি অধিকাৰ মানে তঙো।

আথাং চাকছিনি বিধাননি অধিকাৰ

- ✦ নাগৰিক ৰীখা জানচোক জিকেনা আইন মানিকায় দিবিচা অনচোক চিকিনা জা-নাবা গছা দোছিবা দায় থেকেনা জাঙা তংচা।
- ✦ জাবাগাছা দোছনি বাদাং ছুকছাকায়ো নাগৰিক ছুকছানা ফীৰছাৰ খাৰে মোকৰ্দমা চলাইনা জাঙা তংচা।
- ✦ জদি চাংবা চাংবা কায়নি অধিকাৰো হানি খাৰনা ৰেঙা অন্দংবে উকায় কায়ান হানি খাৰকায়নি ফীছাৰচাঙে বিচাৰ নোকিনা ৰেঙা জাঙো।

ভাৰত চৰকাৰ

ৰাষ্ট্ৰীয় সাক্ষৰতা মিছন প্ৰাধিকৰণ

(বিদ্যালয় শিক্ষা আৰ' সাক্ষৰতা বিভাগ)

বিধি আৰ' ন্যায় মন্ত্ৰালয় (ন্যায় বিভাগ)

মানৱ সম্পদ বিকাশ মন্ত্ৰালয়, নতুন দিল্লী ১১০ ০০১

নিসহায়তি ৰাজ্যিক ছম্পদ দাম আছমনি

গীৰমীদাৰতি প্ৰোকায় আৰো ৰনচায়নাতা

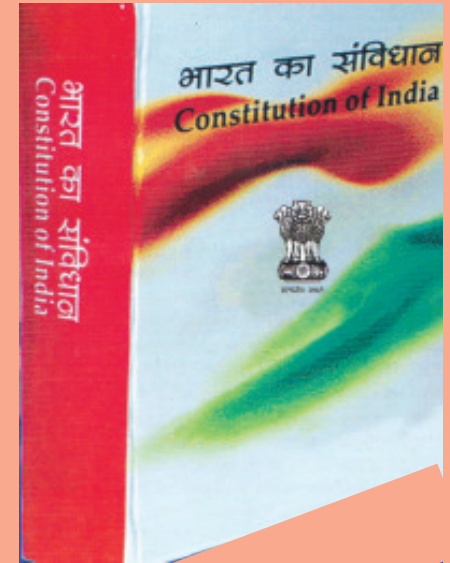
Website: www.mhrd.gov.in, www.Mygov.in

Website: www.srcguwahati.in

আইনী সাক্ষৰতা শৃংখলা - ১

নাগৰিক হাবাছিনি আৰো অধিকাৰ

নাগৰিক হাৰাছনি আৰো অধিকাৰ

অধিকাৰ আৰো হাৰাছনি গছা আনতাঙি থুপুংছনি। গছাও বাখাতে বেৰগাও ভাবিনান জাংচা। জাছি অধিকাৰ তোৰা উছিয়ান হাবাবা তোৰা আখাংচাকি অধিকাৰ পাকে হাৰাছনিবা মিলায় তোৰা হাৰাছনিবিজন কামায় তুনুক্কায় চাংজো।

আখাংচাক মানিকায়

কায়বীজাননি হাবাচাংজো আখাংচাকি তংকায় কাথাবিজন নেমেখাৰে (নিয়ামবিজন) পালিকায়। আখাংচাকনি আদৰ্শ, হাবা ৰাষ্ট্ৰীয় ফীৰ ফীৰ আৰো ৰাষ্ট্ৰীয় চায়মুকনা আদৰ খাৰা মানে জেঞ্জা ৰাষ্ট্ৰীয় চায়মুক চায়বুঙা (জন গন মন) বা ৰাষ্ট্ৰীয় ফীৰ ফীৰ চোকা উ জোৰায় ছেওমান ৰাখুই নেমে থম থম চাঙে ছাবধানখাৰে ফীৰ ফীৰ চিয়ে খাৰা চাঙে তঙা লাগিয়া।

- ✦ চোককায় ৰাষ্ট্ৰীয় ফীৰ ফীৰ পিখাৰ চাঙা লাগিয়া। চেকেৰ বেকেৰ বা থাকায় চাঙা লাগিছা।
- ✦ জেঞ্জা ৰাষ্ট্ৰীয় ফীৰ ফীৰ থায় ৰেঙা আৰো থাকায়তুকৰা বিছিবা নুকা অন্দং উৰো জমায় ৰাবায় হাখাৰ খতে নেমে ছেওমান ৰাখুই তুপুই তাননা লাগিয়া। উৰো জাছিগঙা পানকাৰাং আলায় ইছি উছি কয় তানা লাগিছা।
- ✦ ছংছদ, বিধান ছভানি দ্বাৰা মানিকায় নিয়াম-কাৰণ বা বিধি-বিধান মানিনা লাগিয়া। বিছাৰ নোকি (ন্যায়পালিকা) নি দ্বাৰায় ৰাখুকায়ৰায় ছেওমানি মানিনা লাগিয়া।

আখাংচাক মানিকায়

ছিৰিহাছং ৰছামকায় দৌমদাক নাগৰিকনি হাবাছনি। চিপাই-দলতি ধাঙে ছিৰিহাছং ছেওমান খাৰনা লাগিয়া। দুখনিজোৰায় ছিৰিহাছং ৰাছামা জনচোক জাঙা অনচোক ৰাখাতে দংবা হাজু তঙা লাগিয়া। ছিৰিহাছঙি ছাস্তি ছাকায়নি মাজাৰি নেমেৰান ৰাছামা ছহায় খাৰনা লাগিয়া।

ছীমান আৰো দাদাৰাঙিছুন

ধৰম, খুৰাং হাছংমুক বা গাব তুনুইতানে দৌমদাক ভেদভাৰ গীজাৰে ভাৰতবৰ্ষনি ছাকায়নি মাজাৰি ছীমানভাৰ জাগায় ৰাবানা লাগিয়া। মোচানি চিদাংচাকায় কামিও ৰাখানা জাঙা লাগিনো।

চলাই ৰিবিকায় ৰাছং ৰাছামা

চিঙি চলাই ৰিবিকায় ছামাজিক আলেক আচাৰনি ছিদিহাছং চুংবাকায়ো দখম ৰাখুনা লাগিয়া আৰো উ বিজানো নেমে জমায় ৰাছামা লাগিয়া।

নোকছাপা হাছাপা ৰাছাম

নোকছাপা হাছাপায়নি হাদামি জাছিগ্ৰিমগ্ৰাং, তামব্ৰুং, গ্ৰিমিনি মৌৰিণ, তোবাক নানানতা ধাঙে তয়তা উবিজন আয়চুঙে তান্না লাগিয়া। দৌমদাক মৌৰনান নাছিনা লাগিয়া। পান-বা, ৰামপাব, চিকা আতাংতং দৌমদাকন জদি নেমেখাৰে তোৰা, নোকছাপা-হাছাপানি অৱস্থা নেমে তোঙা। ইনি দ্বাৰায় কায় জাতি খেঙে তোঙো। গ্ৰাছিৰিনি ছম্পদুজান নেমে ছাৰধানখাৰে চলাইনা লাগিয়া। ইনা জাগাপাকা চাথান্না লাগিচা।

বৈজ্ঞানিক তেকা চিনা

বৈজ্ঞানি ছুন তংদংছে কায়নি ছুন আৰো ছাং ছাং মনি ছুন প্ৰতে বিবিনা লাগিয়া। নেমচাকায় নিয়াম, চিথো চাকায় কানন আৰো নেমচাকায় তীকাঙি পাৰা চলাই ৰিবিকায় নিয়ামো ৰাখানা লাগিয়া। নেমকায় নিয়ামনা চোকে ৰানা লাগিয়া। গিয়ান বুদ্ধি আৰো ত্ৰাওমান খাৰনা চেস্তা খাৰনা লাগিয়া। দৌমদাকোনাকে কায়নিচুন পাকে চিয়ে পামব্ৰুকে ৰানা লাগিয়া।

ৰাইজিনি ছম্পদ ৰাছামা

ৰাইজিনি ছম্পদ ৰথা খাৰে ৰাছামা লাগিয়া আৰো হিংছানি পাৰা জনবায় তানাঙা লাগিয়া। চাংবা জদি ছামাজিনি ছম্পদ দিবি ৰাখাতা উৰো দিবিবা হাক দাখুনা লাগিয়া।

ৰাপছাঙি আকলচলন ৰাবায়

কাকামুঙি আৰো ৰাপছাঙি আকল চলননি নিয়ামবিজাননি জাংছিনি বাৰায়না লাগিয়া আৰো জাবিজান হাবানি দ্বাৰায় ভাগৰানা লাগিয়া জানি দ্বাৰা কায় আৰো ছিৰিহাছংনি মানছিনিমানা ছিৰিহাছং বা ছাংকয় কাৰাং ত্ৰাওছিনি মাননা জাঙা লাগিয়া।

মৌলবাতাঙো ছিখানি নেমেথো ৰাখু

জিৰা-বাবা আৰো অভিভাৰক ক্ৰোৱনিপাৰা ছিৰি বীছনি কাকায়নি মুছা-মেচা ছাৰা দং পালিকায় ছাৰানা ছিখা ৰাখুনা লাগিয়া।

নানানতা হাবাছনি

- ✦ নাগৰিক আৰো ছিৰিহাছঙি বাদাং ৰাষ্ট্ৰবান বেৰগা বেৰগা আইন তাকে ৰাআ। উনি বাদাং আইন মানি চলিনা লাগিয়া।
- ✦ বেৰগা বেৰগা ত্ৰাওছিনি হাবা আৰো নেমেথোহাবা (কল্যানকামী) আচনিনি বাদাং ৰামগাছিনি দৰকাৰ। ইনি বাদাং ছিৰিহাছং (দেছ) আন খাজনা নি ব্যৱস্থা খাৰা। নেমেথোৰে জোৰামতি খাজনা আদায় ৰাখুকায় নাগৰিক বিজাননি হাবা।
- ✦ প্ৰজাতন্ত্ৰ চাংজো হাছিজা-কুৰিছানি ছামলায়। থোক তাকা। ছামলায় থোকনিবাদাং হাছিছা-কুৰিছানিনি ছিজাপাক (প্ৰতিনিধি) বাচায় ৰাখুকায় চাঙা। অৰং গোট চাঙে ছামলায় থোক তাকা। নাগৰিক বিজান লোভখাৰচাৰাঙে অৰঙো ভোট ৰাখুই চোকে ফীছানা লাগিয়া।
- ✦ চৰকাৰনি দায়িত্বয়না ধাংবাতাং ছেওমান মনিভাৰ কাকায় ৰায় পালন খাৰনা লাগিয়া। জাবা ৰামো বাচাৰাঙে ছিৰিহাছঙিনি বাদাং কামি ৰানা লাগিয়া।

নাগৰিক কাকায়নান, নকছুৰ আৰো ছমাজনি বাদাঙন হাবাছনি পালিনা লাগিয়া। অন্ততঃ কাকায়নি ছিলি,ছুনছিনি আৰো ৰামগাছি ত্ৰাওছিনি ৰাবানা চেস্তা খাৰনা লাগিয়া। কাকায়নি